

СТИЈКК

**I НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА МЛАДЕ ИСТРАЖИВАЧЕ И ДОКТОРАНДЕ
САВРЕМЕНИ ТОКОВИ У ИЗУЧАВАЊУ ЈЕЗИКА, КЊИЖЕВНОСТИ И
КУЛТУРЕ**

Филолошки факултет у Београду, 27. и 28. мај 2022. године

АПСТРАКТИ

Александра С. Шекеровић

Универзитет у Новом Саду – Филозофски факултет

Студент мастер академских студија

aleksandra.shekerovic98@gmail.com

ИСКАЗИВАЊЕ УЗРОКА У РОМАНУ *ЛАГУМ* СВЕТЛАНЕ ВЕЛМАР-ЈАНКОВИЋ

Предмет рада јесте синтаксичко-семантичка анализа језичких средстава којима се исказује узрок у једном роману. Посматрана су три различита синтаксичка средства – узрочна синдетска клауза, узрочна конструкција са правом именицом и узрочна конструкција са девербативном или деадјективном именицом. Задатак рада јесте да се утврди инвентар и уочи фреквентност међу конкурентним средствима, а потом и прикаже семантичка разлика у употреби ових трију узрочних конструкција. Приликом анализе узрочног семантичког поља ослањали смо се на типологију коју је извела Милка Ивић, а коју је термилошки заокружио Милорад Радовановић. Будући да је у питању наративни књижевно-уметнички израз који одликује динамичност описа и радње – пошли смо од претпоставке да ће најбројнија синтаксичка структура са значењем узрока бити узрочна клауза са финитним глаголским обликом. Иако је узрочна клауза веома фреквентан детерминатор са овим значењем, она је, како је уочио Милош Ковачевић у својој монографији о узрочном семантичком пољу, и средство са мањом семантичком дистрибуцијом моћи у односу на предлошко-падежне конструкције. Стога ће посебна пажња бити усмерена управо на ове конструкције. У њиховој смо семантичкој анализи установили присуство свих субпоља узрока из типологије на коју смо се ослањали. Семантичка разноврсност уочена код предлошко-падежних конструкција илуструје се изразитом заступљеношћу значења директног узрока типа ефектор и индиректног узрока типа разлог, док је ређе регистровано значење директног узрока типа стимулатор. Посебно занимљива и неочекивана јесте фреквентна употреба конструкције $y + N_{Dev(Loc)}$ у овом роману, с обзиром да је она, због своје семантичке необележености, специфична одлика превасходно посебних функционалних стилова, нарочито правног и административног. Овај рад стога доприноси и познавању карактеристика књижевноуметничког стила.

Кључне речи: синтакса, семантика, узрок, падежне и предлошко-падежне конструкције, синдетска клауза